

سرنوشت سرمربیان مشهور جام ملت های آسیا

امیر قلعه نویی

ایران

وصال روحانی
روزنامه نگار

در توجیه ناکامی تیم ملی فوتبال ایران در رقابت های اخیر جام ملت های آسیا حرف های فراوانی از سوی مسئولان امر و بخصوص برخی مربیان پرشمار این تیم بیان شده اما مضمون بسیاری از این صحبت ها در برادرانده واژگان کاملاً تخصصی و بیگایت تاکتیکی و به تبع آن فرایندهایی غیر قابل فهم برای اکثر شنوندگان شامل مردم عادی بوده است.
به واقع دستیاران امیر قلعه نویی و بوژیو سعید الهویی که با زوری راست وی در امور فنی و ایدئولوژیک تاکتیکی او محسوب می شود، چنان از

واژگان تخصصی مرتبط با تاکتیک های فوتبال سخن می گویند که تماشاگر عادی مسحور می شود و چون معانی آنها را نمی داند، نمی تواند در چند و چون آن بررسی کند و به درستی یا غلط بودن ادعاهای مطرح شده پی ببرد. از این طریق بیننده معمولی به این گمان غلط می رسد که همه امور فنی مورد نیاز از سوی مربیان رعایت و اجرا شده و به تبع آن ایرادی به آنها وارد نیست. واقعیت امر اما چیزی بجز این است زیرا اگر همه تمهیدات فنی و آن واژگان پرطمطراق و تاکتیک های ضروری و راه های گروهی رسیدن به پیروزی رعایت و پیموده می شد، یورها یک بار دیگر در مرحله نیمه نهایی مهم ترین جام ملی قاره ای ناکام و از گردونه پیکار حذف نمی شدند.

تکرار مسلسل وار کلمات نامأنوس

سعید الهویی که دستیار اول قلعه نویی در زمان زمامداری دو سال و نیمه امیر مربی کمرنگ شده در تیم گل گهر سیرجان بود و پس از کوچ مجدد ژنرال به تیم ملی (در پی فترتی ۱۷ ساله) به طور

ایفا تا جام جهانی ۲۰۲۶ پنهان شدن پشت واژگان پرطمطراق

موقتی در ۷ بازی و با بیلانی بسیار منفی این تیم باشگاهی را هدایت کرد، سرآمد این مربیان توجیه گر بوده است. او کوشیده است ناکامی در طراحی سیستم های مورد نیاز از پشت اصطلاحات دهان پرکن و نامأنوس گم کند و با استفاده از کلمات و عبارات لاتین اطلاق شده به هر یک از حرکات و برنامه ها و واکنش های تاکتیکی در این ورزش، سهم بارز خود در شکست تیم ملی در آوردگاه «قطر ۲۰۲۳» را از چشم هادور نگه دارد. در این راستا روز و ساعتی نیست که از زبان امیر مری شونده کلماتی مانند «بیلد آپ» و «کانتر پرس» نباشیم و او چنان مسلسل وار این گونه کلمات را بیان می کند که تو گویی تئورسین ارشد ورزش فوتبال است. الهویی از این طریق به هدفش که سلب مسئولیت شکست از خودش و همکارانش در کادر فنی تیم ملی است، می رسد زیرا حتی شماری قابل توجه از مربیان سنتی و قدیمی ما هم که با علوم نوین تر فوتبال آشنا نیستند، با شنیدن رگبار این کلمات غریب معرب شده و گمان می کنند که الهویی و نفراتی مثل او بهترین طراحان

فوتبال مدرن هستند و اگر با وجود این مزیت (!) ناکام شده و راه به جایی نبرده اند، امکان نداشته که سایر مربیان هم بتوانند راه صعب العبور رسیدن به پیروزی را در جام ملت های ۲۰۲۳ با موفقیت طی کنند.

نوسان هایی که مهار نشد

سایر دستیاران قلعه نویی شامل حمید مطهری، آندو تیموریان و رحمان رضایی البته راهی را که برشمریم طی نکرده اند اما در مورد آنها و همچنین هومن افاضلی که قرار بود مشاور «ژنرال» باشد، نیز ابهاماتی وجود دارد و مشخص نیست که هر کدام شان چه میزان و به کدام شکل در روند کار یورها سهم داشته اند و به چه سبب قرار و فرودهای متعدد ملی پوشان طی شش بازی آنها در جام هجدهم ملت های آسیا مدیریت و این عارضه توسط آنها کم اثر نشده است.

پهنای دیگر برای استمرار پیرگرایان

احسان اصولی، سخنگوی فدراسیون فوتبال در

بازگشت تیم ملی از جام ملت های آسیا مدعی شد که با توجه به صعود به نیمه نهایی قرارداد قلععه نویی تا پایان جام جهانی ۲۰۲۶ تمدید می شود و او قرار است مأموریت جوانگرایی در تیم ملی را به عهده داشته باشد. با این حال اعلام نشده که این فرایند چگونه در جمع یورها اجرایی خواهد شد و جوانگرایی مورد بحث با چه میزان اعمال خواهد گشت.

بدتر از همه اینکه این احتمال وجود دارد که قلععه نویی و همکارانش این جوانگرایی را در کمترین حد به اجرا آورند و به این بهانه متوسل شوند که چون ادامه مسابقات انتخابی جام جهانی ۲۰۲۶ در پیش است و این پیکارها بسیار مهم است و جای ریسک و خطر جویی در آن نیست، تعداد زیادی از میانسالان و مسن هایی را که در آوردگاه آسیایی قطر هم حاضر بودند، در قدماتی جام جهانی بیست و سوم نیز شرکت دهند. به این ترتیب آینده دور و نزدیک تیم ملی همان قدر مبهم است که پیش از شروع جام ملت ها بود.

برانکو ایوانکوویچ

عمان

بدون صعود، بدون تیم

نام برانکو در جریان تورنمنت به خاطر پیشنهاد پرسپولیس بر سر زبان ها افتاد. مذاکرات مربی کرووات با باشگاه سابقش رسانه ها و فدراسیون عمان را هم ناراحت کرده بود. خشم آنها با حذف عمان در مرحله گروهی بیشتر شد و حکم به برکناری برانکو دادند. در نهایت بازگشت مربی کرووات به پرسپولیس هم متوقف شد تا او فعلاً بدون تیم باشد.

گراهام آرئولد

استرالیا

انتقاد از لیگ داخلی

استرالیا به عنوان یکی از مدعیان وارد تورنمنت شد و مشکلی برای سرگروهی نداشت، ولی کارشناسان مدعی بودند که این تیم کیفیت بالایی ندارد و در برخورد با یکی از مدعیان جدی کنار خواهد رفت. این پیش بینی درست بود و استرالیا در یک چهارم نهایی با شکست مقابل کره جنوبی کنار رفت. البته رسانه های استرالیا انتقادات زیادی را متوجه گراهام آرئولد نمی دانند و بر این باورند که نسل فعلی فوتبال این کشور توان رقابت با بهترین های قاره را ندارد. آرئولد هم در جریان تورنمنت به انتقاد از تعطیلی طولانی لیگ استرالیا و تقویم این مسابقات پرداخت. او با بازیکنان محدودی را از لیگ استرالیا انتخاب کرد و معتقد است برای بالا رفتن کیفیت بازیکنان داخلی باید تعداد مسابقات بیشتر شود. به هر حال مأموریت تغییر نسل فوتبال استرالیا به او سپرده شده و او در قدماتی جام جهانی همچنان روی تیمکت این تیم خواهد بود.

روبرتو مانچینی

عربستان

همکاری فدراسیون در مبارزه با بازیکن سالاری

روبرتو مانچینی با دستمزد سالانه ۲۷ میلیون دلار به عنوان گران ترین مربی تورنمنت وارد قطر شد و عربستان هم شروع خوبی در این مسابقات داشت. این تیم در مرحله یک هشتم نهایی هم تا آخرین لحظات مقابل کره جنوبی برنده بود، ولی در نهایت این بازی را در ضربات پنالتی باخت تا حذف زود هنگامی داشته باشد. حاشیه بزرگ این بازی زمانی بود که مانچینی پیش از پایان ضربات پنالتی به رختکن رفت، هرچند بعداً بابت این رفتار عذر خواهی کرد. گروهی تصور می کردند که فدراسیون فوتبال عربستان بعد از این اتفاقات مانچینی را برکنار کند، ولی آنها که برنامه بلندمدتی برای جام جهانی خانگی ۲۰۳۴ دارند، پای مربی مشهور ایتالیایی ایستادند. این فدراسیون همچنین به نشانه حمایت از مانچینی شش بازیکن تیم ملی را که پیش از جام ملت های آسیا از سوی این مربی کنار گذاشته شدند را با جریمه انضباطی رویه رو کرده است. این بازیکنان به خاطر امتناع از دستورات سرمربی کنار گذاشته شدند و شاید حضور آنها در عربستان می توانست عملکرد بهتری داشته باشد.

خسوس کاساس

عراق

دلسر دلسر برای ماندن

نام خسوس کاساس زمانی بر سر زبان ها افتاد که توانست اولین شگفتی بزرگ تورنمنت را با شکست ژاپن خلق کند. هواداران عراق بعد از این برد تاریخی امیدوار بودند که برای دومین بار فاتح جام شوند، ولی با اخراج جنجالی ایمی حسین و شکست مقابل اردن این تیم در یک هشتم نهایی حذف شد.
خبرنگاران عراق بعد از این شکست مشاجره تنیدی با کاساس داشتند و حتی نشست خبری ناتمام ماند. همین برخورد دستیار سابق لوئیز آنریکه را برای ادامه همکاری با این تیم دلسر کرده است. همچنین گفته می شود که خانواده کاساس مایل به ماندن او در عراق نیستند، با این حال دولت این کشور مصمم است که همکاری با این مربی ادامه داشته باشد.

یورگن کلینزمن

کره جنوبی

زور منتقدان چرپید

بعد از بردهای دراماتیک مقابل عربستان و استرالیا به نظر می رسید که کره جنوبی بخت خوبی برای قهرمانی داشته باشد، ولی آنها در بازی نیمه نهایی مقابل اردن نمایش ضعیفی داشتند و دو بر صفر شکست خوردند.
با این شکست رسانه های کره که منتقد جدی کلینزمن بودند حملات تازه ای را علیه مربی آلمانی شروع کردند. انتقاد اصلی از کلینزمن در ماه های گذشته این بود که برای بررسی مسابقات لیگ در کره حضور نداشت و حتی نشست های خبری را از راه دور برگزار می کند.
ایراد بزرگ دیگر از مربی آلمانی نمایش پر نوسان کره در مرحله گروهی بود که مقابل اردن و مازی تا آستانه شکست پیش رفت. کره مقابل عربستان و استرالیا هم شروع فاجعه باری داشت و می توانست حتی قبل از نیمه نهایی حذف شود. افزایش درگیری سون هیونگ مین و لی کانگ این در شب بازی با اردن اتفاق دیگری بود که قدرت مدیریت کلینزمن را زیر سؤال برد. البته رسانه های کره معتقدند که فدراسیون فوتبال این کشور عمده مانده این خبر را منتشر کرده تا زمینه را برای برکناری امیر مری فراهم کند. در نهایت کمیته فنی فدراسیون کره در جلسه ای اعلام کرد که عملکرد کلینزمن در جام ملت های آسیا ضعیف بوده تا رئیس فدراسیون فوتبال این کشور هم عمر سرمربی آلمانی را بخواد. او کمتر از یک سال روی تیمکت تیم ملی کره جنوبی دوام آورد و حالا جست و جوی برای یافتن جانشین او آغاز شده است.

سرکو کاتانچ

ازبکستان

مخالف استعفا، امیدوار به آینده

ازبکستان در ردیف مدعیان درجه دوم جام ملت ها بود که با شکست مقابل قطر در یک چهارم نهایی کنار رفت. با این حال ازبکستان تنها تیمی بود که قطر را متوقف کرد و تنها در ضربات پنالتی مغلوب شد. آنها همچنین در مرحله گروهی مقابل استرالیا به تساوی رسیدند که نتیجه خوبی است.
ظاهراً انتظار ازبکستان رسیدن به نیمه نهایی تورنمنت بود و وقتی خبرنگاری بعد از بازی با قطر از کاتانچ درباره استعفاش با توجه به ترسیدن به این هدف پرسید، پاسخ داد: «شوخی می کنید؟» او همچنین گفت که آینده روشنی در انتظار فوتبال ازبکستان است. این تیم در قدماتی جام جهانی ۲۰۲۶ تا شکست مقابل تیم ملی ایران به تساوی رسید و با افزایش سهمیه آسیا امیدوار است که برای اولین بار به جام جهانی صعود کند. همین انگیزه بزرگی برای کاتانچ است تا با تیم جوان ازبکستان ادامه بدهد.

تینتین مارکز

قطر

ادامه همکاری موقت پیش از مذاکره برای تمدید

یک ماه پیش از جام ملت های آسیا، وقتی تینتین مارکز روی تیمکت قطر جانشین کارلوس کی روش شد، کمتر کسی نام این مربی را شنیده بود، ولی او عملکرد خیره کننده ای داشت و در این زمان کوتاه توانست قطر را به مسیر قهرمانی برگرداند. تیم میزبان هر هفت مسابقه اش در این تورنمنت را با برتری پشت سر گذاشت و هنر بزرگ مارکز در سه بازی آخر بود که توانست ازبکستان، ایران و اردن را شکست دهد.
مارکز لوئیز با وجود این دستاورد بزرگ گفت که هنوز مشخص نیست با تیم ملی قطر ادامه بدهد: «من در قطر کار می کنم و بازیکنان را به خوبی می شناسم. کار کردن با آنها آسان بود و ایده های من را در زمین به خوبی پیاده کردند. با پایان مسابقات به لوکره برمی گردم. من صحبتی درباره آینده نداشته ام. نمی دانم چه اتفاقی خواهد افتاد.»
البته جاسم بن راشد البوعینین، رئیس فدراسیون فوتبال قطر در یک برنامه تلویزیونی مدعی شد که مارکز در مسابقات مقدماتی جام جهانی بهار سال آینده روی تیمکت قطر می نشیند و بعد از آن وضعیت این مربی در مذاکره با باشگاه لوکره تعیین خواهد شد.

هکتور کوپر

سوریه

تمدید، پاداش درخشش مقابل ایران

هکتور کوپر که سال ها قبل هدایت اینترنا به عهده داشت در این تورنمنت روی نیمکت سوریه نشست. این تیم با برد دقیایق آخر مقابل هند به مرحله حذفی رسید و در یک چهارم نمایش خوبی مقابل ایران داشت، ولی در ضربات پنالتی مغلوب شد. عملکرد خوب سوریه، فدراسیون فوتبال این کشور را متقاعد کرد تا قرارداد کوپر را تا پایان مقدماتی جام جهانی تمدید کند.

پیتر شگرت

تاجیکستان

به دنبال سکوی پرتاب

پیتر شگرت هم یکی از مربیان موفق این تورنمنت بود که تاجیکستان را در اولین حضورش به یک چهارم نهایی رساند. این مربی کرووات علاوه بر کوچینگ موفق به خاطر اخلاق خوبش در مواجهه با خبرنگاران و حریفان مشهور شد. این موفقیت در حالی به دست آمد که او دستمزد پایی از فدراسیون تاجیکستان دریافت می کرد. با پایان تورنمنت شگرت تصمیم به قطع همکاری گرفت و امیدوار است که در تیم جدیدش قرارداد بهتری امضا کند. او گفته که به دنبال مربیگری در باشگاه نیست و هدایت تیم ملی را ترجیح می دهد.

پائولو بنتو

امارات

پروژه ادامه دارد

امارات در جام ملت های آسیا عملکرد نامیدکننده ای داشت و با شکست مقابل تاجیکستان در یک هشتم نهایی حذف شد. این تیم در دو دوره قبلی تورنمنت به نیمه نهایی رسیده بود و هوادارانش انتظار شکست مقابل تاجیکستان تازه وارد را نداشتند. با این حال رسانه های امارات معتقدند که به این مربی پرتغالی باید زمان بیشتری داده شود. تنها شش ماه از شروع کار سرمربی اسبق کره جنوبی در این کشور می گذرد و او در حال ساختن یک جوان برای مقدماتی جام جهانی است. امارات در چهار سال گذشته شش سرمربی داشته و با برکناری بنتو همه چیز باید از صفر شروع شود.

حسین عموتا

اردن

مدعی جام جهانی بعد از فینال تاریخی

اردن پیش از شروع جام ملت های آسیا جایی در میان مدعیان اصلی قهرمانی نداشت، ولی با نمایش جذاب و حذف تیم هایی مثل عراق و کره جنوبی توانست به فینال برسد. حسین عموتا در این موفقیت نقش بزرگی داشت و توانسته با نسل جدید بازیکنان اردن تیمی پرانرژی و هماهنگ بسازد. مربی ۵۴ ساله مراکشی بهار سال گذشته با فدراسیون فوتبال اردن قرارداد بست و مدل بازی اش مبتنی بر دفاع و ضدحمله را به خوبی در این تیم جا انداخته است. اولین صعود به فینال جام ملت های آسیا حالا اردنی ها را امیدوار کرده که با این مربی بتوانند به جام جهانی هم صعود کنند. عموتا تا سال ۲۰۲۶ قرارداد دارد و افزایش سهمیه آسیا به ۸/۵ تیم صعود عمان را به هدفی محتمل تبدیل کرده است.

هاجیمه موریاسو

ژاپن

افزایش تردیدها بعد از ناکامی دوچه

ژاپن بعد از بردهای درخشان مقابل تیم هایی مثل آلمان، ترکیه و مراکش به عنوان مدعی اصلی قهرمانی به قطر رفت. ولی در مرحله گروهی نمایش متزلزلی داشت و در یک چهارم نهایی مغلوب ایران شد. هاجیمه موریاسو در شش سال گذشته با ژاپن نتایج درخشانی به دست آورده و این سابقه و اعتبار مهم ترین دلیلی است که در بازگشت از قطر برکنار نشد، ولی رسانه ها این سؤال را مطرح کرده اند که آیا او بهترین گزینه برای هدایت ژاپن در جام جهانی آینده است؟ گروهی معتقدند که زمان تغییر فراسیده و کنتا هاسگاوا، سرمربی ناگویی گرامپوس به عنوان جدی ترین آلترناتیو مطرح است. انتخاب دروازه بان های کم تجربه و بازیخوانی ضعیف جدی ترین انتقاداتی است که بعد از حذف ژاپن از موریاسو مطرح شد.

